

Prídplata

na ciltu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju.
Dopisi se nevra-
ćaju.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 3. Srpnja. 1873.

Broj 17.

JELKA I MIRKO.

(balada od Jovana Hranilovića)

S bogom! oj s bogom zoro!
Sbogom živote moj
Povrati mi se skoro
Kada mine boj.

Jelka će Mirku tako
A on ju ogerli
I k ustam ju primako
Pa u boj pohérli.

Jelka za njim zuri
I suze proljeva
A dragi gorom juri
I pjesmu zapjeva.

Još svedjer boj se bije
Još svedjer nij' dragog
Jelkina molba se vije
Da čuva joj ga bog.

Na sèrdce pala joj sjeta
Mirko joj mislih goj
Vèrtom se tužna šeta
Pa tužan poje poj :

Oj dodji mi dodji dragi
Da lice ti zrijem milo
Da pogled ti zrijuè blagi
Žitja si pijem pilo.

Na bèrdu bor se vije
Pod borom leži grob

Al dragog nije-nije
Tisnu uzdisaj
U cvjeću se zasije
Suzà njenih sjaj.

Oj razplij mi se suzo
Tuge moje znak
Da leti-leti suzo
U dalek-dalek zrak

Na usta dragom kapni
Vrući mu cjelov daj
U uho pozdrav mu šapui
I k sèrdcu pobèrzaj.

Nek mi se dragi prene
Ogerljen tvrđim snom
Mišlju nek na me skrene
Nek seti se na svoj dom.

Pak sotiv se doma-mene
Nek vrati se u sav skok
Oj za njim mi sèrdce vene
Za njim mi suzà tok.

Uzdasah njenib jeka
Ori se dan i noè
I Mirka čeka-čeka
Kad li će joj doè.

Tu Jelka mirno snije
Napuniv gorku kob.

Al' dragog nije-nije
Dodje joj na san
Na grudih mu kèrst se sije
Lovorom ovjenčan.

Al' zašto tužan koči
Na nju tako gled.
Ta zašto k njoj ne kroči
Ta što je tako blèd.

Nit miče mu se zjena
Nit sjeva okom sjev
Nit usta više njena
Neogreva njegovih grèv.

I snena Jelka kliknu
Za dragim se pusti
Nad senom dragog ciknu
I dušu ispusti.

Baš zora-zora mila
Zarudi u sav rud
I trake svog' zlatila
Sipa joj na grud.

Svršio boj se ljuti
Hèrvatski dušman stèrt
Sred turskih mača kruti
Postigne Mirka smèrt.

BEZ ALATA NEIMA ZANATA.

To su naši stari običavali kazati, i pravo su imali, jel ako bi tko i najumitnii, i vištiji čovik bio, al alata nebi imao — to šuvoruk, ništa proizvest nebi znao.

Nemože to dakle ni u poljodilstvu drugèie biti, već je dakle gazda usilovan sve ono orudje pripraviti, koje je za svaku vrst radnje potrebno, da mu ne treba u komšiluku uzajmat, jel tim se i vrijeme gubi, i neima takog čovika koji bi više puta mah šta na svijetu radostno na zajam davao. Jel svaka stvar novac košta, a kad taj izdajemo, onda na komšiu neračunamo, bezobraznost velika je, kad se nesramimo tuđu stvar više puta upotriebiti i ne opažavamo : da ju tareé drugom čoviku štetu uzrokuje, dočim od dobita mah je ovaj kakav ni jedan novèie s komšiom nećemo da dilimo.

Kod razboritog gazde je dakle prvo da razmatra bez čeg nemože biti, pa to prvi put nabavlja, i kad to ima onda vidi šta muje potrebno, i kad je već ito pripravio, onda gleda kakoće pribavit ono što je korisno, i najposli što je

liepo. A poklem se stvari taru lome, zato a koje moguée gazda èe i dva para imati svojeg alata, da mu èeljad ne dangube, dok se drugi nabavi, najskole ako je trg gdiесе naèi može odaljen. Ako pak to nije moguée onèe barem drveta pripraviti da ga u gotovštini imade, jel ako èe i to kod majstora tražiti, sdesie se : da ga neèe naèi, a kada ga nadje skupo èe ga platit i neèe se snjime izdovoljiti, premda drvetu treba vrijeme da se izsuši. Takog gazde neima koji nije već uvižbao, da je alat naruèen uvik bolji nego onaj, koji se po vašari ponudjava, jel što se malko skuplje plati to se u trajanju naknadi, kod naruèa i majstor na to računa : da mu se lice svaki čas stidom neobsiplje. Gazda i sluga moraju znati : da je alat jedan dio onog kapitala koji se u poljodilstvo ulaže : da plod donese ; al ovdè valja zabiložiti : da je ovo taki kapital, koji ne radja po sebi, već po drugom, dakle njegova korist za poljodileca u tom sastoji : što se manje od njeg potroši od tud vidi svaki da na alat valja paziti da što dulje iztraja, jel što više od njeg potrošimo, to èe mo manje moèi uraèunat u dobitak, marljivost opaznost to su ona svojstva, koja bdi-

ju vrhu alata, neatost poljodilcu silnu štetu po haranju alata uzrokuje. To svatko zna da se ono čime radimo mora po vriemenu trt i lomit, al velika je razlika medju lomnjenjem i trvenjem, gdje se na alat pazi, tamo n. p. potroše na alat priko jedne nedilje 10 groša, a gdje se nepazi tamo 10 fr. to je razmirje, sigurno po uvizbanju potvrđeno. Ako sad to razmirje na svu godinu iztegnemo onda će mo viditi: kaka je strašna razlika medju trvenjem alata. — Obhadjanje sa živinom i svakom stvarom ako se vrši ljudski i razborito, to će nam svaki alat dugo iztrajati, al ako bez obzira na moguću štetu činimo po nagonu i ne po razlogu, to će mo svaki čas lomit, i trošak na poljodilstvo namećat. Sluga ili nadničar se zlovolji — ako mu gazda iz platje izvuče naknadu štete neatostju prouzrokovane, al to neesapi, koliko gazda štetuje i na vriemenu i na trošku ako mu alate taru. Neatost, i nepazljivost može za poljodilca postat aždajom kojaće sav plod zemljišta izisti. Al poklem alat se ne samo upotriebljanjem i nemarkljivostju već i po vriemenu tare zato gazde moraju uvidit potrebu sgradah, gdje mogu svoje svakojake alate spremiti, to je prvo da gazda svakom alatu svoje mjesto označi, jel tušta puti se zabaci strači i po traženju vrime gubi; označeno mjesto svaki radin mora poznavat, i svršetkom rada alat na svoje mjesto ostavit, što gazda mora strogo intrazivat, jel ovim načinom će i druge nesgode od sebe odbavit, budući da po nespremanju alata nije gazdu samo jedna već nesgoda stigla, jel živina neimajuć razloga naidje pa ili alat potare, ili sebe osakati; što se sve neće sgoditi, ako će se svašta na svoje mjesto polagati. Imaš sgradu za alat, da ga kiša nebie, da ga sunce nepripiče to, si mu iztrajanju vik dodao i što, si na sgradu potrošio, to si sebi u obširniem gazdaluku za trigodine u alatu naknadio.

Od alata naravno mnogo zavisi da se radnja košto treba obavljati, — odud se dakle vidi: da taj alat mora po vištom majstoru biti opravljen, hrdjava kosa ne samo radinja suviše umori, već i poso glotan za sobom ostavlja, dakle to je za gazdu i slugu koristno, da se alat udesan nabavi. Majstori koji poljodilske alate prave nisu svi taki, koji zanat u susjednom selu uče, već više njih veće dielove svieta proputuju, i tamo i ovde izvide kako poljodilci rade, i zanatlie alate opravljavu, pak kad se kući povrate to isto tvore, ovim načinom i alat poljodilski sve izvrstniim postaje. Odkud slidi: da razborit gazda neće kod onog majstora tražit alat, koji se drži nauke svojeg dide, već kod onog, koji ima pamet, i oči otvorene, i ruke umitne, jel znađe: da što je alat udesnii to će postat i radnja pogodniom i plodniom; ovako se stvar nalazi na primer s plugom, ko još i sad na drvenim ore, kad je već stostručno dokazano: da je u svakoj vrsti zemljišta lakše i bolje na gvozdenom oratu, tog možemo spodobiti čoviku: koji bi htio još i sad tražiti kamenitu sikiru, kad već sav sviet s gvozdenom drva cipa; koji s drvenim oru, ili su tvrdooglavi, koji se i dobru protive, ili su glupi, koji nerazmatravu, već poput slipca u poljodilstvu obhadjavu, No dojtice vrieme: pa će ljudi i to uviditi, da je bolje na živini nego na sebi orati, silni teret kopačine izmniće se plugom, koji kopa i zagreće, čemu ništa drugo na putu ne stoji već nered komusu ljudi navikli, da bilje u redu ne sade, čime više vriemena potroše, i zraku koji trieba da litinu prolazi, mjestu neostave. Istim načinom uviditće ljudi: daje bolje po stroju sime uredno tamo gdi ga trieba prosipati, i oma pokrivat nego teškom mukom razsipati, da i tamo pada kuda ga netrieba, i tamo manje ostane gdi bi ga triebalo, koju godinu dalje pa će i omanji gazde osvidočiti se: da kako su ljudi na vitlu od stožine odstupili, jel su vidili da se zapinanjem i odapananjem silno vrieme gubi, takoće morat i vršitbu ukinit pa će mlatalice nabavit, jel vidiće: da je to strašna šteta kad čovik velik vršalj nasadi, i kiša ga zadjeri, pa polak ako ne sve zrno odnese u štetu, a koliko se vriemena badava potroši, što se mlataličom zaštedi. Jel prvo plavo radi, drugo ako je i jedan sat vriemena i to gazda na svoju korist može s njome uporabiti, pa rano ovrći, i mnogo vriemena za oranje i

sijanje steći, što se sad trčeoć obavljati, dočim je to poljodilstva temelj godišnjeg gradjenja -tvorenja: koji akoje nepoviran, sve poslovanje može neplodno ostati. Mlatalica, tako je stvorena, da gazda i dičicu može upotriebiti, što kod sadanje vršitbe neda se činiti. No ako razlog neće kreniti ljude, silovat će ji odnošaji. Ako se sviet umiri na sve strane će se graditi železnice — i kanali — kopati, radine će dakle na sve strane zvati, pače se oni tamo ponamijestjati gdje je izgled prvo na dulju drugo na masniu nadnicu. A poklem će se na ovih stranah i železnice graditi gdje, se najviše ore i sije, a tamo baš ne štete novac premda ga oni nesakupljaju, koji ga izdaju; dakle teško će biti za poljodilstvo težake nabaviti, što dalje idjemo, to će poljodilstvo sve većma manjkanje rukuh osiće, i htili nehtili baš ko Amerikanci spastćemo na strojeve, i mora će mo se snjima opriateljiti pa još i onda će obradivjanje zemljišta samo po proste zemljoposidnike moguće biti, koji brojnom obitelom razpolazu košto su n. p: Slaveni koji u skupu ostaju. Drugi posidnici, usilovani će biti svoje zemlje u zakup ili na polovinu izdavati. Nastaje dakle za slavene srićno vrieme: naravno za radinje marljive — iztrajane, umne vište i štedljive, što ako htili budu na svoju korist upotriebiti tako zemljaci, kao težaci mogu se opraviti, i mnogo od one imovine koju su izgubili povratiti. Ovo doba ako dospie, po mašine poljodilske bitiće koristno, jel te se donle nikad neće do stepena izvrstnosti dovesti: dok mašiniste neumovali budu sporazumno s poljodilcem; jel nitko tako temeljno primetbe nije kadar podizati, ko poljodilac koji umi šta čemu u radnji poljodilskoj valja dodati, da se poso lahko i cjeloshodno može obavljati.

D O P I S I.

K u r d, 20. l i p n j a. Tušta putah potužiste se, častni Nestore bunjevačko-šokačke omladine! potužiste se pravedno ljubimcem roda našega da „Vilino“ dvore nedostači poricati preduge želje iskrenih srdacah na žrtvenik naših pravah, pa ću i sam tuda negda da budem što kraći viestini iz ovih krajevah. Puno bi ih bilo, nu štedio sam za svoje vrieme Vašu uredničku slobodu. Čovjek Ste Vi pun Hristove ljubavi napram iskrnjemu, pun časti i nauke napram svomu rodu, pun iskrenosti i pravednosti napram svim, al svim ugoditi, nezamjerite, nije moguće, pa nas upravo državnička (politička) nužda siluje, da si skucamo ma kako neodvisan politički list pod egidom: „Sve za vjeru, rječ, i bunj. šokačku narodnost našu!“ Vjerom smo pogledali, narodnostju odahnuli, rječju oživili. Vid i život da nam odiše narodnim uzhitom, rodoljubivim ponosom, koj će nas uzkrsnule priljubiti braći juga i sjevera u razkriljene naručaje! Ovo je geslo neumrila duha moga, ovo zastava roda bunjev.-šokačkoga. Tko ju obara i krši nije naš prijatelj, nije naš drug. A kad ju uzvisujemo služimo se primjerom svojih sugradjanah Magjarah, koji suze ronu nad ginućem bukovinske braće svoje, i pozivlju svoju vladu na odlučan korak, da održi u morju slavenskom magj. oazu. I mi ćemo po tom sve podnieti, sve pregoreti do slavenskoga značaja i bunjevačko-šokačkoga života, a taj je: jezik, narodnost i sloboda naša!

28-a travnja imasmo s jutra žestoka mraza; prve izboje lozične je po nizinah uništio; nu zato su vinogradi u dobrom stanju, te nedodje li zračna pošast pjevat ćemo davorije a igrati povračanca. — Raž je u korenu podjeo miš, te će oslabo platiti, nu tim bolje stoji šenica i zob, a osobito ječam. Koruna i kokuruza bit će u osrednju ruku, pa ćemo valjda s voljom Božjom preživjeti do nova krušca.

Ima doduše ljudih, ko su ovdjašnji Švabe, kojim, dao Bog ma koliko, nikao nije dosti. Šine li je sbog zalah prst Božji, onda samo jadikuju, mjesto da reknu da reknu s onim pobožnim seljakom, komu su donieli viest, da mu je utučena sva ljetina: hvala Bogu, to još nije smrtni grieh! Blaž.

? S u b a t i c a 15. l i p n j a. Imamo živog primera opet viditi nove blagodeti koje odvešuje prvo društvo žens-

kinja izliva, jer u skupštini svojoj 8 t. m. držanoj dokona-toje, da se u buduće na račun istoga društva, dvima ubo-gim udovicama — svakoj po 3 fr. jednoj bolesnoj divojki 5 mesečna pomoć izdaje, a pored toga još i jedna sirota među redovne pitomice uvrsti.

Još napomenuti nam je i to, da je u istoj sidnici i to svršeno, da se jedna kuća za nikih 10.000 f. kupi, u kojubi se imale duvne smistiti, te nauku i vaspitanje ženskoj dci davale; daj Bože, da se i ta plemenita misao što prija srić-no izvede.

Zanimaće vas mislim i to znati, da je juče u školskoj stolici pritresana okružnica — pismo — Njihove Preuzvise-nosti g. arcibiskupa Haynald, u pogledu nadzora i staranja oko viških škula. Većinom članovima školske stolice tru je u oku, što se Njihova Preuzvišenost g. arcibiskup Haynald tako ozbiljno i očinski stara za pastvu svoju. No mise na-damo, daće se naći u skupštini dorastli ditića, kojićedu i znoati a i volje imati okružnicu nadbiskupa odbrani ti a mis-limo, da tu velikog truda za obranu neće ni tribati, jer samo njegovo mudro slovo njega dostojno brani.

U VJERI UTJEHA U NEVJERI ZDVOJNOST.

iz kranjskoga, prekrojio A. Kuzmiak.

Sjajno proljetno sunce primiće se k zapadu, te zadnji-mi svojini traci pozlaćuje malo bunjevačko selce, ležeće u prostranih bačkih ravnila, po kojih igrajući se blagi vjetrić prigiblje pune i zlatne žitne glave crnoj materi zemlji, kano iz zahvalnosti prama svevišnjemu, na toli bujnom rastu. Tuj ti skače čilo i veselo bunjevačko-šokačko čedo, pasući mile svoje ovčice, te loveće po nebroenih travnicih i bujnih livoda čarobijne letire koji s nebrojenimi čelicami, seta-jući se od cvjetka do cvjetka, iz milodulih čaška srću slad-ku si životnu snagu.

U selu redaju se kuća do kuće, svaka sa svojim dvo-rištem, vrtom i voćnjakom, a u sredini u zdiže se veličanst-vena crkvena, s uzvišenim prama nebu zvonikom, koji poput kaži-prsta pokazuje seljanom, koja, da jim je prava domo-vina. Na podnožju ove, prostire se groblje, nakičeno križi i svake vrsti spomenici, te ogradjeno bujnom dudovom živi-com, u kojoj mile ptičice umiljatim svojim glasom, opla-kuju mnogu pošteno bunjevačko-šokačku dušu. Jednom reču: kud pogledaš, svud veselo, prsa ti se šire, jezik raz-rešuje i nagiblje na milospjev, u slavu svevišnjemu Tvorcu. Kad te netom trgne glas zvonova sprovadjući vjernika na vječni put. Bože moj, bože! mora li svakom zemaljskom ve-selju primješan biti gorak pelin britke žalosti?!

Zaista je bljeda i nesmiljena smrt i opet svojom okrutnom kosom rasevilila njeku bunjevačko-šokačku obi-tel. Hajdemo, da vidimo! Evo! već se čuje pjevanje žalost-nih psalma. Stojte! — Samo pokraj čoška mora proiti spro-vod. — Sad se vidi črni križ, — Eno zanjim stupa sveće-nik, sad sledi truga; a za njom — jao žalosti, — tužan prizor, — Jauk! i lelek!

Priljetna mati, točec gorke suze niz bljedo lišce i nakvasujuć si šnjime malo u naručju joj ležeće i za svetsku bol još neznajuće čedašce. Uz nju ide šest ljetna djevojčica, brisući nevino si lišce u materin zastor, (fertun) a za njom, dva sinčića, jedan osam, a drugi jedanaest ljetni, plačujući i moleći, skoro jedno-glasno: „O Isuse, koj si za nas bičevan bio, smiluj se nam!“

Glas zvona čuje se sve glasnije. — Groblje je tuj. — Na njem izkopana jama, do koje nose ostanke preminula, vjekovitu počinku. — Svećenik svršiv potrebne molitve, poškropi grob, u kojega nosači spusto mrtvo tjelo, te na znamen svećenikov zagru g. izkopanom zemljom.

Plač materin i dječij postane sve jači, a svećenik poš-kropio grob još jednom blagoslovljenom vodom ode. I sunce je već zašlo, kano, da ni ono neće, da bude svjedokom toli tužna prizora; zdvajajuće matere i evileće dječice ostavše na groblju. „Oh bože moj bože! moram li čašu strpljenja do dna izpiti? — Nisam li ju kušala celo ljetno? — Nu neka

se tvoja vrši sveta volja.“ Sklopiv ruke ustane, te moleć pogleda sad na grob, sad na djecu i prolje bistar potok vrelih suzah. „Oj gospodine, oj otee nebeski kudal' ču ja sada, što li ču s timi sirotami početi, tko će jih hraniti, tko li oblaćiti? otea neimadu, a ja sam slaba, koja ču skoro izdahnuti pod težkim udesom. Njekada sam bila sretna i presretna, samo mi je jedan crv točio srce i to: spomen na izgubljena sina, ali ovih zadnjih dvanajst mjeseci obališe se na me sve svjetske nevolje. Svinče, koje sam imala proš-lo mi iz ruk, a nastavša nerodica tako sve podražila, da si težkom, jedva pribavismo hranu, a o obući ni govora, polag muževe bolesti. Zadužila sam se do vrata. Pak sve bi se još nekako izravnati dalo, samo, da mi je on živ.

Dug neću moći izplatiti, to već predvidim, da će mi bubanj sve zaigrati, a mi tada- oh! bože prosjači!“ Tu ju prekine duboki uzdah i ona prolje nebrojene suze. Opaziv to djeca, privinu joj se evileć i proseći: „Majko! — majko! neplaćite, mi ćemo biti dobri, slušat ćemo vas rado i djelati neumorno, pak će nam već bog pomoći!“ Čuvši to mati, ganuta pritisne si milu siročat na razeviljere grudi, te uz-dahne: „O otee nebeski, smiluj! smiluj se toj nedužnoj dječici, otea si jim uzео, budi jim daklo ti otac. Ti, koj hraniš ptice nebeske, odjevas lilije polske, zar ne, da ni nas zapustiti nećeš? Ja ču raditi, a ti mi udjeli tvoj sveti bla-goslov, pak nek se puni tvoje sveto nakanjenje“ Žena usta-ne, suze joj se posuše, a na obrazu čita joj se mir i pokoj ufajući se u onoga, koj preko mirisavih traticah i trnjom zaraštenih staza dovodi u kraljevstvo svoje.

„Djecice draga, hajdemo kući“ reče osvrnuv tužan pogled na mužov grob, „kod kuće ćemo za otea moliti, da nam u nebu izproši pomoć u nasoj nevolji.“

Mirno prodju sgroblja prama kući, okrenuv desno širokim travnikom. Iz prve povećе kuće prati jih okom već iz daleka čovuljak modrih i tankih ustnica i nabrekla trbu-ha, njekada ugledan i darežljiv muž, a sada, od kada mu djeca pomriše, osoran, tvrd i lukav sebičnjak, komu je no-vac bog, služba božja i sve drago i milo. Istina bog, ženu si višeputa poslušne, nu ako mu i ono što od njegove zle naravi predbaci to mu odma obraz potamni, čelo se nabrazgodi, te mrmrlajuć i ustnice ti grizeć otide. Enoga sada stoji kod prozora, smješeć se i lukavo škileć prati pri-bližavajuću se žalostnu obitelj. „Kako nije moj stari bio bedast, kad je toj dotepenoj ništariji ustupio njušto zem-lišta? pak skoro zabadava. No neće ga oni dugo uživati, mislim ja već dugo nato, kako bi ga natrag dobio, a zato nikad' bolje prilike, nego sada. Ijetos sam jih hranio celo ljetno izdav jim kruha za 150 f. Ha, ha, ha! neka svaki na svoj mlin vodu vodi. Tih 150 f. neće mi moći izplatiti, a ja cu jih silovati, tužiti, a napokon na dražbi jim sve prodati, pak makar ja sam kupac bio, ha, ha, ha. Sirota udovica prolazeći izpod bogataševih prozorah, čula je doista iznutra zlokoban smjeh, ali nije ni izdaleka slutila, komu je nam-jeđen. A i bogataš videć ju tako prežalostnu prolaziti, raz-kajao se je ponjesto, nu otvrdne naskoro viknuv! „Zar mi-lost? Ja da se smilujem? O ne! i meni su pemrla djeca, pak komu sam se smilio? Obraz mu potamni, čelo se nabe-re, te škripajuć zubni viče: „Pravica! to je pravo; a pra-vicu imam, što je moje smijem uzeti. Nepustim ni pribi-jene pare.“

NOVINSKI GLASI.

— Regnikolarno deputacie za revisiu nagodbe hrvat-ske izaslanec, dostigle su željeno sporazumljenje. Nada je dakle da će se uprava hrvatska na obći boljak urediti.

— Iz baranje i Slavonic žalostue nam stignuše visti: da su miševi u žitu silnu štetu počiniili. Znanost ljudska nije našla sriedstva skojim bi im na put stala, molimo se dakle Bogu da se dostoji ovaj bič odvratiti, od nasih zem-ljištah. Kod nas hvala milostivom Bogu litine se od hrdje očistile, i ljudi se razveselili.

— Naše Ministarstvo pokušava izvesti svoje namjere

zkvh.org.rs

Kod Srbstva po novom povjereniku G. Hueberu, ni nam je ništa sagriješio, al nevjerujemo : da će ono u red dovest što je pomrsio G. Majthenjia. Srbske Škulske i crkvene poslove ostavljajmo, neka uredjivaju sami srbi, po zakonu koji im osjegurava automomiu.

— Navadno je da kad nas niko nedira, onda mi nedamo mira drugom valjda ljudstvo nezna da živi u miru. U našoj domovini, ni jednu živu dušu još nije glava zabolila, što je nepogriješljivost papalska uzakonjena. Ipak njekeji poslanici nemiruju već silom se naprežu i tiskaju ministarstvo da s katoličkom crkvom nastavi rat, onaki mudri ljudi kakav je taj Lukó — pametnii bi bili — ako bi svoju glavu o tom razbijali, kako da se od proračuna državnog odstrani manjak tako, da se veći porez puku nenameće. A što biskupe napada, zašto možda će ga pohvalit G. Bismark, al ta pohvala nimalo neće ugarskoj prudit.

— Kad su njekejim židovom počupali brade u Rumunii, tako su jadikovali novinari, da je žalostan glas čak i u Ameriki odjecao. A kad su turci za kratko vrieme 270 kršćjana samo u Bosni umorili, i kad su od njih još više nekrive i nedužne u tamnice pobacali, kad su otmienii kršćjani samo da život spase morali pouticat iz Sarajeva, onda ovi novinari takve nečovičje čine, samo suhoparno biliže bez da bi imali samo i jednu rieč sažalenja. Nijeli ovo znak, da novinarom nevlada duh kršćjanski?

— U Francuskoj se jidu i ljute liberalci, što ministarstvo neće da nevjernost povladjiva, i nedozvoljava vojnikom : da počaste nekrštene pogrebe.

— Španjulci misle da će im se stara pomladit slava i snaga, ako će se podielit u stare kraljevine. E kad se ono pokvari, što je teško bilo priko više stolietja sazidjat, dali se onda čudit, kad zakon izgubi izgled, i propadaju ljudi, na koje bi pouzdano pogledao gradjanin i vojnik. Ovog nema ko da vodi u boj, a onog nema ko da upravlja, buduće manjka svakdi poslušnost.

— Persianski Šah sad je prišo u Francesku, rusi i englesi se takmili, koji će veće povlastice za svoju trgovinu od njeg dobiti. Gladili su ga ko židovi gospodara, kojeg kane metniti u svoj džep.

— I „Pester Loyd“ pruža već ruku Hrvatom, te se znoji s težkih žrtavah, što ih doprinosi k reviziji nagodbe. Ej lijo, al si dolijala!

— Dakle će g. 1874 iznositi naš deficit 35,497.426 for. ! A i to, ako budu žetve od vremenah Josipa Misirca. Na zdravlje blažena Ugorijo!

— U Francezkoj je zakonom zabranjeno pijanstvo pod globu do 600 franakah. Nebi li ga trebalo i nam?

— Amerikanski grad Boston i opet je pogorio. Štete je na 3,500.000 dolarah. U ponosu nesretan Boston i Čikago!

— Mi smo već lani 19. prosinca u br. 51. „bunj.-šok. novinah“ zaključili kurdski dopis, da su Magjarom nabrekle vratne žile, a nesmiu da izreknu učiteljem pačkim : učitelji! na odpustu doma baveće se vojnike samo magjari-zujte! Što smo prorekli to se evo nedavno i izpunilo. Ministar honvedski je već prijurio častnike vojaške, da imadu točno znati magjarski, inače il će se svrći, il neavanžirati. „Obzor“ je ljubopitan : da li ta naredba valja i za častnike hrv.-slav. domobranstva? Ako jest : dje je onda nagodbeni zakon i hrvatski službeni jezik kod tamošnjih domobranski četah? Blaž.

G A Z D A L U K.

— **Želiš li gusenice sa drveća otriebiti**, a ti namoči u raztopljenom sumporu beznih dronjakah. Pa kad su dobro namoknuli, izvuci jih iz sumpornine klieštama van. Daj dase dobro iziciele i izsuše, pa je složi u suhu. Pojave li se gusenice na drveću, a ti prostri spod drveća čepeta ili ponjave. Natakni na dugačak štap sumpornoga toga beza.

Zapali ga na čošku, pa kadi njim granu po granu. Od dima popadaju sve gusenice! Visoko li je pako stablo, a ti kadi i dva i tri dana. Pače, tim ćeš sredstvom poumarati gusenice i na repi i na kupusu. Ded pokušaj!

— **Tušite, ljudi! poljske miševe**; jer nam žitu mnogo kvara čiae! Izkopajte uzduž čitave njive 10 palacah široku, a 12 duboku jamu. Nakopajte jami s obe strane strme bedeme. Na dnu jame u daljini 10 i 10 hvatih ukopajte duboke, ovelike lonce. Miševi će se kotrljati u tu jamu, njom trčeeć padati u lonce, pa eto mačje radosti! Dok podranite na njivu, već su lonci puni medju se poklanih miševah. A je li koj živ, batinom po njem. To je jeftino i dobro sredstvo. Za 3—4 dana umori do 6000 miševah, a spasi bujne poljske plodove. Blaž.

PUKU ZA POUKU.

(od bb.)

Nastojat nam je, da se puk, koji je i onako sam sebi ostavljen, upozna sa nedužnini i koristni mi domaćimi liekovi i njihovim shodnim uporabljem, a da se okani koje kakvih zastarjelih, izpraznih, neosnovanih (mističko-simpate-tičkih) načina liečenja, kojimi ne samo bolestniku nepomognu, nego mu ne riedko i nit života presjeku. Nu ovimi se je samo u manje opasnih ili u priekih nezgodah, dok nebi liečnik pvispjeo, služiti, daljnji posao ima se njemu ostaviti. Naročito na ladanju, u šumi, u polju . . . gdje nam nije niti do liečnika niti do ljekarne lasno doći biti će nam ova zdravoslovna sredstva od velike važnosti i usluge. — Medju najobičnija domaća sredstva spadaju : A) Šl a d o r (šećer). — On je najbolje razblažujuće sredstvo. Poslje velikih napora i umora ništa nije bolje do jedne čaše vode sa 2 lota šećera pomiešane. Isto tako u vrućici i sličnih žestokih bolestih, poslje jakih afekta kao : žalosti, srditosti straha . . . gdje još i to dobro djeluje, da prouzročenu tim žuč utaloži i izprazni. Rabi se takodjer kao primjesa njekejim podražavajućim tekućimam kao : čaju, kavi, čokoladi . . . Šećer raztvvara slinu; predsuda je, da on slinu pravi; to bi se samo usljed neumjerena užitka dogoditi moglo, nu prvo njegovo djelovanje je razčinjavjuće, zato se s uspjehom rabi pri zaslinjenih prsah, zasl. želudecu razhladi i pri suhom kašlju. Šećer čisti želudac i prohodno crievu, te se može s njim stolica pospješiti. Poslje obilna objeda (ručka) dobro je čašu hladne vode sa 2 lota šećera smješane popiti te će ti svih neugodnosti nestati. Pospješuje probav kao i svaka druga sol podraživanjem, usljed toga možemo s njime jestvine, da budu probavnije, začihjati. Njim i vrućim mliekom često se je početak vratne upale prepriećio. Samo se tudier netreba odviše nanj osloniti, već čim brže liečnika u pomoć pozvati.

CIENJENIK. Budimpešta 28 Lip. Vuna prodaja se bačvans jednstriž. 78—86 ft. plan. dvostriz, 90—106 ft. Mast 26 bez a u sudu 27 1/2 ft. Šlanina 20—31 dimlj. 32 33 ft. šljive, za jesen 13—13 1/2 srbs. 12 ft. pekmez 12 1/2 ft.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 2. Srip. Žito ban. 81 fn. 6 f. 45—55 n. 86 fn. 7 fr. 5—10 nov. tisans. 81 fn. 6 fr. 50—60 n. 86 fn. 7 fr. 10—15n. Budimpešta 81 fn. 6 fr. 45—55 n. 86 fn. 7 fr. 5—10 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 50—60 n. 86 fn. 7 fr. 10—15 n. — Raž nije prodavana. Ni Ječam. — Zob 45—48 fn. 2 fr. 10—20 n. — Kukuruz banat. 80 fn. 3 fr. 80—90 n. — Proja 82 fn. 2 fr. 90 n. — 3 fr.

Novac. Dukat 5 fr. 20—22 nv. 20 frank 8 fr. 84—88 n. Srebro na 100. — 12 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 28-og Lip. : 13' 7" nad 0. razto.
Požun 28-og Lip. : 10' 9" nad 0. "

Vrieme : Netrieba liepše.